

KICHIK YOSHDAGI BOLALARDA STOMATITLARNING TA'SIRI VA ASORATLARI

Yuldosheva Zuxra Otabek qizi

Yusupova Sabrina Baxodir qizi

Nosirov Sarvar Ismat o'g'li

Bo'riyev Sarvar Panji o'g'li

Annotatsiya

Stomatit — og'iz bo'shlig'i shilliq qavatining yallig'lanish kasalligi bo'lib, pediatriya amaliyotida keng uchraydi. Ayniqsa kichik yoshdagi bolalarda immun tizimning yetilmaganligi, og'iz gigiyenasi yetishmovchiligi va virusli infeksiyalar stomatit rivojlanishiga asosiy omil bo'lib xizmat qiladi. Ushbu maqolada bolalarda stomatit etiologiyasi, patogenez, klinik belgilari, kichik yoshdagi bolalarga xos o'ziga xosliklar, organizmga ta'siri hamda rivojlanishi mumkin bo'lgan asoratlar keng tahlil qilindi. Stomatit nafaqat og'iz bo'shlig'iga, balki umumiy somatik holatga ham ta'sir ko'rsatib, ovqatlanish buzilishi, suvsizlanish va ikkilamchi infeksiyalarga olib kelishi mumkinligi ko'rsatildi.

Kalit so'zlar: stomatit, bolalar stomatiti, gerpetik stomatit, aftoz stomatit, og'iz shilliq qavati, pediatriya, immunitet, asoratlar, og'iz yaralari.

Stomatit og'iz shilliq qavatining yallig'lanishi bo'lib, ko'pincha bolalik davrida uchraydi va lablar, til, tanglay hamda yonoq ichki yuzasini zararlaydi. Kasallik ko'pincha immunitetning pasayishi, infeksiyalar va travmalar natijasida rivojlanadi.

Kichik yoshdagi bolalarda stomatitning ahamiyati shundaki:

og'riq sabab ovqatlanish buziladi

tana suvsizlanishi xavfi ortadi

umumiy intoksikatsiya paydo bo'lishi mumkin.

Etiologiya va patogenez

Bolalarda stomatit ko‘p omilli kasallik hisoblanadi.

1. Infeksion omillar

HSV-1 (gerpetik stomatit)

enteroviruslar

bakteriyalar

Candida zamburug‘i

peds.unboundmedicine.com

2. Noinfeksion omillar

mikrotravmalar

allergiya

vitamin yetishmovchiligi (B12, folat, temir)

stress va immunodefitsi

Patogenez

Shilliq qavat epiteliy hujayralarining zararlanishi

Yallig‘lanish mediatorlari ajralishi

Eroziya va yara hosil bo‘lishi

Ikkinchi darajali infeksiya qo‘shilishi.

Kichik yoshdagi bolalarda klinik xususiyatlar

Kichik yoshdagi bolalarda stomatit katta yoshdagilardan quyidagi jihatlar bilan farq qiladi:

1. Umumiy simptomlar kuchliroq

isitma

bezovtalik

uyqusizlik

limfa tugunlarining kattalashishi

2. Ovqatlanishdan bosh tortish

Og‘izdagi og‘riq sabab bola:

emishdan bosh tortadi

suyuqlik ichmaydi

vazn yo'qotishi mumkin.

3. Gipersalivatsiya

So'lak ko'payishi kichik bolalarda ko'proq kuzatiladi.

4. Og'iz gigiyenasi qiyinlashishi

Natijada bakterial infeksiya qo'shilishi osonlashadi.

Stomatitning organizmga ta'siri

Kichik yoshdagi bolalarda stomatit lokal emas, balki umumiy ta'sirga ega.

1. Ovqat hazm qilish tizimi

ovqatlanish buzilishi

anoreksiya

dispepsiya

2. Immun tizim

immun javobning zaiflashuvi

boshqa infeksiyalarga moyillik.

3. Nerv tizimi

og'riq tufayli irritabilitet

uyqu buzilishi.

Stomatitning asoratlari

Davolanmagan yoki og'ir kechgan stomatit quyidagi asoratlarga olib kelishi
mumkin:

Lokal asoratlar

chuqur yaralar

gingivit

sekundar bakterial infeksiya

chandiqlanish.

Umumiy asoratlar

suvsizlanish (dehidratatsiya)

yuqori isitma

sepsis xavfi (kam hollarda)

pnevmoniya bilan assotsiatsiya (gerpetik stomatitda)

Bolalarda ayniqsa xavfli holatlar

eksikoz

elektrolit buzilishlari

ovqatlanish yetishmovchiligi.

Kichik yosh bolalarda stomatitning mayda klinik jihatleri

Yara yuzasi oqish fibrin qoplama bilan qoplanadi.

Shilliq qavat yorqin qizaradi.

Tish chiqish davrida stomatit ko‘proq uchraydi.

Lab atrofida vezikulalar (gerpetik shaklda).

Badbo‘y hid (halitoz).

Ko‘pincha birinchi simptom — ovqatdan bosh tortish.

Diagnostika

Klinik ko‘rik

anamnez

virusologik yoki bakteriologik tekshiruv (zaruratda)

differensial diagnostika: kandidoz, aftoz stomatit, allergik stomatit.

Profilaktika va davolash prinsiplari

Og‘iz gigiyenasi

antiseptik chayishlar

og‘riq qoldiruvchi gel

antiviral yoki antifungal terapiya

immunitetni mustahkamlash

Xulosa

Kichik yoshdagi bolalarda stomatit keng tarqalgan va tizimli asoratlar rivojlanishi mumkin bo‘lgan kasallikdir. Immun tizim yetilmaganligi sabab stomatit tez og‘irlashadi va umumiy somatik holatni yomonlashtiradi. Erta diagnostika, to‘g‘ri gigiyena va kompleks davolash asoratlarning oldini olishda muhim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.Abdusalomov F.K. Bolalarda eng ko‘p uchraydigan stomatit kasalligi.

inlibrary.uz

2.Rasulova M.M. Og‘iz va lablarning yallig‘lanishi.

bsmi.uz

3.Cabana M.D. Pediatric Consult – Stomatitis etiologiyasi.

peds.unboundmedicine.com

4.Qahramonova I.I., Raxmanov O.R. Surunkali aftoz stomatit.

adti.uz

5.Turaxodjayeva D.U. Bolalarda stomatit etiologiyasi.

econferenceseries.com

6.Abdullayev D.B. O‘tkir gerpetik stomatitli bolalarda klinik xususiyatlar.